

זמן רב ולואיזאנה הובאה לפני בית מישפט השלום בירושלים, כשהאשמה הי עומדת נגדה: קיום יחסים בלתי חוקיים עם שבעות אחדים קודמים לנכד נעצרה, יחד עם צעיר בן 32 בשם עמר מרמאללה, אחרי שנפסו עלי ידי שומרי כנסיית הקבר בירושלים, כשהם מקיימים יחסים מאחרי אחד מארנות הקודש הנוצריים.

המתרגם לא

ידע ספרדית

יוסף יהושע הירששני משה של גי, גינה את המעשה שעשו השניים ופסק, לאחר מישפט קצר, לכל אחד מהם שישה חודשי מאסר וחמשת אלפים לירות קנס, על הפרת קדושת המקום. אולם לצופים המעטים במישפט הפיקנטי ניראה, כי המישפט מתנהל באופן חורג מעט מן הרגיל. אחרי עדותו של עמר שטען, בעיברית צחה, כי הוא ולואיזאנה החליטו לקיים יחסים בתוך הכנסייה הקדושה מאין להם מקום אחר לכך, נתבקשה ולואיזאנה אף היא לעלות על דוכן העדים.

היא הודיעה מייד לשופט כי אינה יכולה להעיד בעיברית או בערבית, אלא רק בפורטוגזית או בספרדית. ואז התעוררה הבעיה של מציאת מתרגמן, אלא שכאן מיהר עמר הצנוע לתפוס ממושבו של ספסל-הנאשמים, ולהצהיר בפני השופט כי הוא יכול לתרגם את דבריה של חברתו ללא כל קושי.

השופט שלגי לא התעקש. הוא החליט,

המוכתר חמיד דייאחמד אל-ברוכי, מוכתר הכפר דעבוב אשר בהרי שומרון, מילא תפקיד מרכזי בפרשת הנאנסת בכנסיית הקבר.

כנראה, לסיים את המישפט עוד באותו יום ולא ראה כל סיבה להמשיכו. וכך פיצו במהירות דבריה של ולואיזאנה, בספרדית או בפורטוגזית, ועמר מיהר לתרגם עבור השופט. בעדות זו, לפי דבריו של עמר, אמרה ולואיזאנה כי היא הסכימה לקיים איתו יחסים מלאים בתוך הכנסייה.

השופט שלגי רשם, ואחרי-כך פסק את דינו. אולם באל-המישפט הקטן ישיבה אותה שעה, באחת השורות האחוריות, דמות מיסתורית, שמייד עם מתן פסק הדין מיהרה לעזוב את האולם.

סגירות ברזל

התערבה

ביר מואר דהניח, שמוותה דמות מיסתורית היתה בעיניו אחת מעובדות שגירות בראזיל בישראל. דבר המישפט התפרסם בעיתונים, ונאמר בהם כי מוצאה של הצעירה הוא מברזיל. נראה כי היה שטרך להעביר מידע זה לשגרירות בראזיל בתל-אביב. וזוהי היתה הדמות המסתורית, שעקבה אחר מחלק המישפט, אינה ידועה, מה הסתם, אפילו ולואיזאנה עצמה.

אולם עובדה היא, שבשגרירות בראזיל

החלו מבררים מי היא ולואיזאנה מרגרידה, וכיצד הגיעה לכפר הערבי הנידח שבהרי שומרון. מי שמנתה לסבל בנושא היתה סגנית-הקונסול, דבורה יגר. בירור קצר גילה לגברת יגר כי בנה בן השלוש-רבעי של ולואיזאנה נפטר, בעת שהותה של אימו במעצר ובמאסר. "הילד חלה", סיפר השבוע מוכתר הכפר דעבוב, "אחרי כמה ימים הוא מת. וכיוון שלא היה משלנו, קברו רחוק מהכפר. לא יודע איפה". דבורה יגר הנרעשת פנתה לשגרירותה, ושם הוחלט לשכור שני עורכי-דין ירושלמיים, כדי שיעזרו על פסק-הדין של שופט-השלום שלגי. לבית-המישפט המחוזי הובאה ולואיזאנה ביום השישי האחרון. פרקליטה, עורכי-הדין יחזקאל בייניש ויהונתן עדיאל טענו בבית-המישפט, כי במהלך הדיון המישפטי בבית-המישפט השלום חלו שיבושים בתירגום דבריה של ולואיזאנה. "האלמנה", לדיברי כתב-העיר עור, "טוענת כי לא קיימה יחסים עם הצעיר הערבי, וכי זה התנפל עליה בעת שהתפללה בכנסיית הקבר הקדוש. לדבריה, קיימת סכנה שקרובי-מישפחה של בעלה המנוח יעבירו את ילדותיה ל-כוויית".

לפי בקשתה סיפרה דבורה יגר לבית-המישפט, על מותו של סמיר הקטן. הי שופט יהודה כהן נעתר לבקשת ולואיזאנה, והיא שוחררה מערבות של שלושת אלפים לירות עד תום שמיעת עירעורה. אולם אנשי השגרירות הברזילאית לא אמרו בכך די. "אם אחזור לכפר אחרי מה שקרה הם ירצו אותי!", טענה לוריאזאנה באוזני דבורה יגר. "נוסף לכך", סיפרה הגברת יגר, "התשורר החשש ש-קרובי בעלה בכפר מתכוונים למכור את בנוחיה של ולואיזאנה לגברים ככוויית". לדבריה היא ניסתה, בעת ביקורה ב-כפר לפני שמיעת העירעור בבית-המישפט-מחוזי, לקחת את שלוש הבנות איתה. אנתנו לא הכרנו אותה", סיפר מוכתר הכפר, "מה פתאום שהיא תגנוב את הילדות?" בינתיים התברר לסגנית הקונסול הפעילה כי גישה של ולואיזאנה נמצא ברבתי-עמון וכי הדרכונים, שנמצאו בין שאר חפציה בחדר, נעלמו משם.

לדבורה יגר היה די בעובדות אלה. "הם מתכוונים למכור את הילדות לערבים מי-כוויית או מירדן", טענה בבהלה באוזני עורכי-הדין בייניש. ביום השבת נפלה ההחלטה, אחרי שלואיזאנה שוכנה ב-אחת מדיירות השגרירות הברזילאית ב-תל-אביב. החלטתה היתה נחושה שלא לחזור לכפר יותר משום שלא רצתה לחזור לארצה-החיים הקודר שם, מאשר בגלל הפחד מנקמתם של בני-הכפר על חילול כבוד בן קהילתם המת.

בשגרירות הברזילאית נתקבלה בבוקר היום השישי בשבוע שעבר ההחלטה לע-מוד מאחורי ולואיזאנה בכל העלול לקרות לה בעתיד. "היא אורחית ברזילאית, ואנתנו לא נפקיר אותה", אמרת דבורה יגר, המדברת עיברית שוטפת. "לנו זה היה ברור מהרגע שבו שמענו על כל הפרשה. זהו תפקידה של שגרירות זו. עורכי-הדין נכנסו לתמונה בשעות הי-צחריים של יום השבת. הם פנו למוכר בית-המישפט-העליון בירושלים, וביקשו להוציא צו-ביניים האוסר על הוצאת י-לדות מן הארץ. המוכר השתכנע בדחי-פות התניה, והשופט-התורן של בית-המישפט העליון, צבי ברנזון, חתם על צו-ביניים בעיצומה של ארוחת-השבת.

מירוצ נגד

מחוגי-השעון

עתה נפתח המירוץ נגד הזמן. סגנית-הקונסול ולואיזאנה היו נתונים בלחץ רב. הן היו משוכנעות כי אם לא ימהרו להוציא את בנוחיה של לוריאזאנה מן הכפר, עלולים אנשי הכפר להעבירן לירדן עוד בליל-לשבת, דרך אחד הגשרים. מנתם רפאל, המתמחה של עורכי-הדין בייניש, יצא לביתו של שר-המישפט שלמה הלל, והתחממו על הצו כחוק. במקביל פנה עורכי-הדין עדיאל ליועץ-המישפטי של יהודה ושומרון, ש-מיהר להזעיק מביתו את אחד הקצינים הי-גבוהים במימלל הצבאי של רמאללה. עורכי-הדין בייניש יצא, במסגרת המי-רוץ הבהול, למטה-הארצי של המישפטה, ומסר שם את צו-הביניים-היצאה מן הארץ. הלילה ירד, ולד בניין מישפטה רמא-ללה התארגנה, בשעה עשר לערך, שיירת המכוניות שיצאה במהירות אל הכפר. הי שוכן במרחק 44 קילומטרים מן העיר. אחרי שקצין המימשל הסביר למוכתר

הקשיש את משמעות הצו, הופעל מי-ב צו-החלוק כמיבצע צבאי מושלם. אולם לתושבים המקומיים ניראה המיבצע הצבאי, שתוכנן לפרטיו, כקטע מתוך קומדיה. סיפר גישה של ולואיזאנה, יוסף עומר: "אני חורתי הביתה רק ביום שישי. הייתי בברתי-עמון. את הילדה הגדולה, פאטימה תרזיאנה, רצינו לחתן כבר מזמן. ולואי-יאנה ידעה את זה, וגם התייעצנו איתה. הילדה עמדה להינשא לקרובי-מישפחה, בן הכפר שעובד וגר בכוויית. אבל לא נכון שלקחתי אתי את הדרכונים של הילדות. בכלל לא הספקתי לשמוע מה קרה עם האמא שלהן, וביום שבת בלילה פתאום שמענו רעש מבחוץ. קמתי, הסתכלתי מ-החלון ופתאום ראיתי אנשים רצים לכיוון הבית. עם רובים וצעקות. חלק היו חיי-לים, חלק שוטרים. הם פתחו את הדלת בכוח, ורק אז הגיע המוכתר והסביר לי שהם באו לקחת את הילדות מהבית. בי-נתיים החיילים כבר הספיקו להוציא את הילדות.

"אחרי שבדקו בכל הבית באה ולואיזא-נה, עם עוד אשה מבוגרת (סגנית הקונ-סול הברזילאית), ומישהו שאל אותי מה עם הילד שמת. סיפרתי את האמת. הוא היה חולה, אשתי לקחה אותו לרופא ברמאללה ואחרי-כך לעוד רופא בירושלים, ובסוף הוא מת. סיפרתי להם איפה קברנו אותו. לא בבית-הקברות, כי הוא לא היה מוסל-מי.

"אני מייד אמרתי ללואיזאנה שהיא יכולה ללכת לאן שהיא רוצה, אבל היא יכולה גם להישאר אם היא רוצה וביתנו תמיד יהיה גם הבית שלה". בינתיים עמד כבר הכפר כולו על רג-ליו, נוכח ההסתערות הבלתי-מובנת של אנשי-הביטחון, שהביאו עימם עיתונאים וצלמים.

הילדות המחולצות בכך, מהתרגשות או מפחד, ורק מאוחר יותר, כשהופשגו עם אמן במכונית הקונסולית הברזילאית, נר-געו והחלו מספרות בשפה הפורטוגזית, את קורותיהן בשבועות האחרונים.

לואיזאנה

ירדה למחתרת

למחתרת הזמינו אותי למיטרה", סיפר יוסף, "חקרו ושאלו אותי, כאילו עשינו משהו רע לילדות, או לאמא הברזילאית שלהן. אני אמרתי שוב: 'אם היא לא רוצה לחזור, שתהיה בריאה.' בשעות לפנות-בוקר ביום הראשון הגי-עו שיירת החילוץ — והפעם בהרכב מצומצם, של מכוניות אורחיות בלבד — לתל-אביב. בשגרירות הברזילאית שבר-חוב ה' באייר נערכה התייעצות קצרה, בי-השתתפות עורכי-הדין, והוחלט פה-אחד להסתיר את ולואיזאנה. מפני מי מסתירה אותה השגרירות? "קודם-כל מפני עיתונאים. הבחורה הזאת סבלה מספיץ בזמן האחרון", הסביר עו-ר-הדין בייניש. אבל מלבד החשש מפני העיתונאים קיימת גם ההחלטה העקרונית של השגרירות שלא להפקיר את ולואיזא-נה. "עכשיו היא נמצאת אצלנו", אמרה בתוקף דבורה יגר, "ועד המישפט לא ניתן לאף אחד לראות אותה או לקחת אותה, גם לא למיטרה".

ספק רב אם תעו השגרירות הברזילאית להמשיך לחזקוץ בלואיזאנה ובלילותיה גם בעת הדיון המישפטי, העומד להיערך בסוף השבוע הבא. אם תחליט השגרירות לעמוד על דעתה שלואיזאנה לא תועמד לדן בבית-המישפט, יהיה זה תקדים ש-עלול לגרום אחריו התפתחויות במישור הדיפלומטי ביחסי ישראל-ברזיל.

למעשה, לדעת מישפטנים, קבע השו-ר פט המחוזי שבפניו הובא עירעורה של ולואיזאנה, כי בית-המישפט-השלום שפט שלא-כהלכה, השופט יהודה כהן, בהחלטתו לשמוע מחדש את עדותה של ולואיזאנה, תחליט למעשה לערוך את המישפט מחדש כדי לתת ללואיזאנה הזדמנות ש-דבריה ייאמרו לבית-המישפט, לא באמ-צעות חירום של הנאשם השני, שלטענ-תה היא היתה קורבנו.

אנשי השגרירות הברזילאית מקווים, שבממשל המחודש תצא ולואיזאנה זכ-אית ותשוחרר. או כפי הנראה, תוחזר לעיר-מולדתה בברזיל, יחד עם ילדיה.

מאיר דורון

הנאשים

ד"ר זאב ייבין אשר, בשנת 1971, גילה את הסקופאגים השדודים בגן העתיקות בביתו של משה דיין, בצהלה.

משה בכר-זאת משתנה אולי במדינה.

אנף-העתיקות מעו, סוף-סוף, אחרי היי-היסוסים ופחדנות שגמשו שנים, לקחת מביתו של משה דיין מימצאים מאוסף העתיקות הגנובות והשדודות הענקי שבר-שומו, ולהעבירם לרשות המדינה.

במשך שנים רבות ניהל עיתון זה מא-בק גלוי נגד גניבת העתיקות עלי-ידי משה דיין. עשרות מאמרים, שכללו עובי-דוח מדוייקות על עבירות-החוק של משה דיין בנושא העתיקות, פורסמו במרוצת השנים מעל דפי העולם הזה. בראשית שנת 1972 יצא העולם הזה במסע צי-בורי שתכליתו לשים קץ לשוד-העתיקות של דיין, שכינה אז כשרי-הביטחון.

הוגשו תלונות רישמיות למישפטה, ל-מבקר-המדינה, לנציב התלונות ולמיש-ר-ההינוך-והתרבות, המופקד על ביצוע חוק העתיקות. שורה ארוכה של שאיל-תות הוגשה עלי-ידי ח"כ אורי אבנרי, לכל שר בממשלה שיש לו נגיעה בפרשה.

הכל היה לשווא. כולם התחמקו. הרוחות באין סתירה, אבל דבר לא נעשה כדי למנוע את גניבת העתיקות עלי-ידי משה דיין, ואת המיטרה בעתיקות הגנובות. אנף-העתיקות הממשלתי לא העז אפילו לתבוע ממשל דיין למסור לידי מימ-צאים בעלי ערך ארכיאולוגי, שאין להם תחליף, משה דיין ציפצף על החוק. החוק פחד ממשל דיין.

אבל לא לעולם חוסן, ולא לעולם חס-י. באחרונה, כך מסתבר, הפקיע אנף-העתיקות הממשלתי מרשותו של דיין שני מימצאים קרים ונדירים, שנמצאו ברשותו של ארכאולוג, במילים אחרות: משה דיין החזיק בידיו רכוש גנוב, שאותו נאלץ להחזיר לידי המדינה.

החרמת העתיקות מאוסף-העתיקות של משה דיין נתגלתה רק במיטרה. היה זה בעת שמנהל אנף-העתיקות הממשלתי, אב-רהם (אבי) אתן, הופיע בפני ועדת-החי-נוך של הכנסת, הדנה בנוסח חדש לחוק העתיקות, העומד להיות מוגש לקריאה שנייה בכנסת.

אתן, ארכיאולוג ותיק, תבע מחבריי-הוועדה לאשר סעיף שעל-פיו ניתן יהיה להעמיד את שודדי-העתיקות ואת גונבי-העתיקות לדין, ולהענישם בעונשי-מאסר כפופים כמבצעי פשע. על-פי החוק החדש כחי נחשבת גניבת עתיקות כעוון ביל-בד, והעונש המריבי עליה הוא קנס כס-פי. בין השאר סיפר אתן לחברי-ועדת-ההינוך, על מאמצי אנף-העתיקות לאתר את שודדי-העתיקות ואת המימצאים הי-גנובים. בשנה וחצי האחרונות בלבד, סיפר, נתפסו כשישים שודדי-עתיקות בעת שחפרו באתרים שונים ללא רישיון.

אם לא ניתן להעמיד את כולם לדין, אפשר לסחוט להחרים את העתיקות הי-גנובות שבידיהם. כנחבש אתן להביא דוגמות לכך, היתה הדוגמה הראשונה